

La sorpresa del retorn

Dc, 3/04/2019 per Josep Maria Solà

[Mirant el text](#)

L'esdeveniment històric que hi ha al darrere del salm 126 que llegim avui és sens dubte el retorn de l'exili de Babilònia. L'esdeveniment fou un canvi sorprenent i inesperat i permet situar la composició del salm després de l'any del retorn, el 538 aC.

El salm parla de gir històric cap a un nou estat de coses. El gir s'expressa en el text amb la fórmula hebrea: "sub sbwt". És una fórmula que trobem en altre llocs de l'Antic Testament. Es pot traduir per: "restaurar la sort", "restaurar la captivitat", potser la més afortunada és "capgirar la sort"; en molts profetes la trobem traduïda per "renovar la vida", així apareix en Jeremies (29,14; 30,3.18; 31,23; 48,47), en Osees 6,11; en Amós 9,14; en Sofonies 2,7; 3,20.

El canvi produí en els exiliats sorpresa. La intervenció salvífica del Senyor els semblà un somni. Ho diu així el salm perquè els exiliats van interpretar la caiguda de Babilònia com un fet polític inesperat?. De la sorpresa es passa al goig motivat pel reconeixement de les grans coses que el Senyor ha fet pel seu poble.

Als exiliats els preocupava el que les nacions poguessin pensar del seu Déu. Els havia abandonat? Era un Déu impotent amb un poder inferior al dels déus de les grans nacions? Aquestes preguntes que podien fer-se les altres nacions ara s'han convertit en un reconeixement de l'actuació del Senyor en favor del poble d'Israel i no és una actuació menor, és una actuació magnífica.

En el salm l'exili és comparat a la sembra; en què es fonamenta aquesta comparació?. Les condicions de vida i la duresa de l'exili poden assemblar-se a la duresa del treball de sembrar: suor, treball dur i feixuc, però cal anar més enllà en el seu significat. Quan es sembra un gra de blat, aquest és colgat dins la terra, llavors mor i, un cop mort, neix la nova vida de la planta. És per això que l'autor del quart evangeli, parlant de la mort de Jesús posarà en boca d'aquest: "Si el gra de blat no mor..." (Jn 12,24).

Obrir solcs a la terra i sembrar la llavor pot assemblar-se al ritual d'un enterrament. Així ho consideraven els egipcis que comparaven Osiris amb un gra de blat. El sembrar equivalia a l'enterrament del déu en el profund de la terra seguit de la seva mort. El brollar de la nova collita es considerava el naixement de la divinitat. Tot i que el que diem no es pot referir directament al salm, sí que permet situar-nos en un context en que el fet de sembrar està dotat d'una certa negativitat i això en el salm sí que s'hi nota quan diu "sembràvem amb llàgrimes als ulls", "sortíem a sembrar plorant".

El que queda clar és el contrast entre la tristesa del sembrar i el goig de collir. Aquest goig el trobem consignat en l'Antic Testament: "S'alegren davant teu com la gent a la sega" (Is 9,2) i "El goig que m'has posat al cor és més gran que el d'ells quan han tingut una bona collita de blat i de vi" (Sl 4,8).

El retorn com una vida renovada - i aquesta hem dit que és una de les possibles traduccions de la fórmula "sub swot" - la trobem en el salm expressada amb la imatge del desert del Nègueb, la gran zona àrida que s'estén al sud del territori

d'Israel. Tot i la seva sequedat, la poca aigua de la pluja, quan hi cau, renova la vida. Una imatge que fa seva el gran profeta del retorn, el segon Isaïes: "Faré néixer rius en els turons més àrids" (41,18) i "Obriré un camí en el desert i rierols d'aigua" (43,19). El sec exili queda renovat per l'acció salvadora de Déu simbolitzada per l'aigua.

Diumenge 5é de Quaresma. 7 d'Abril de 2019